

ЗІ СВЯТОМ ПЕРЕМОГИ, ТОВАРИШІ!

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

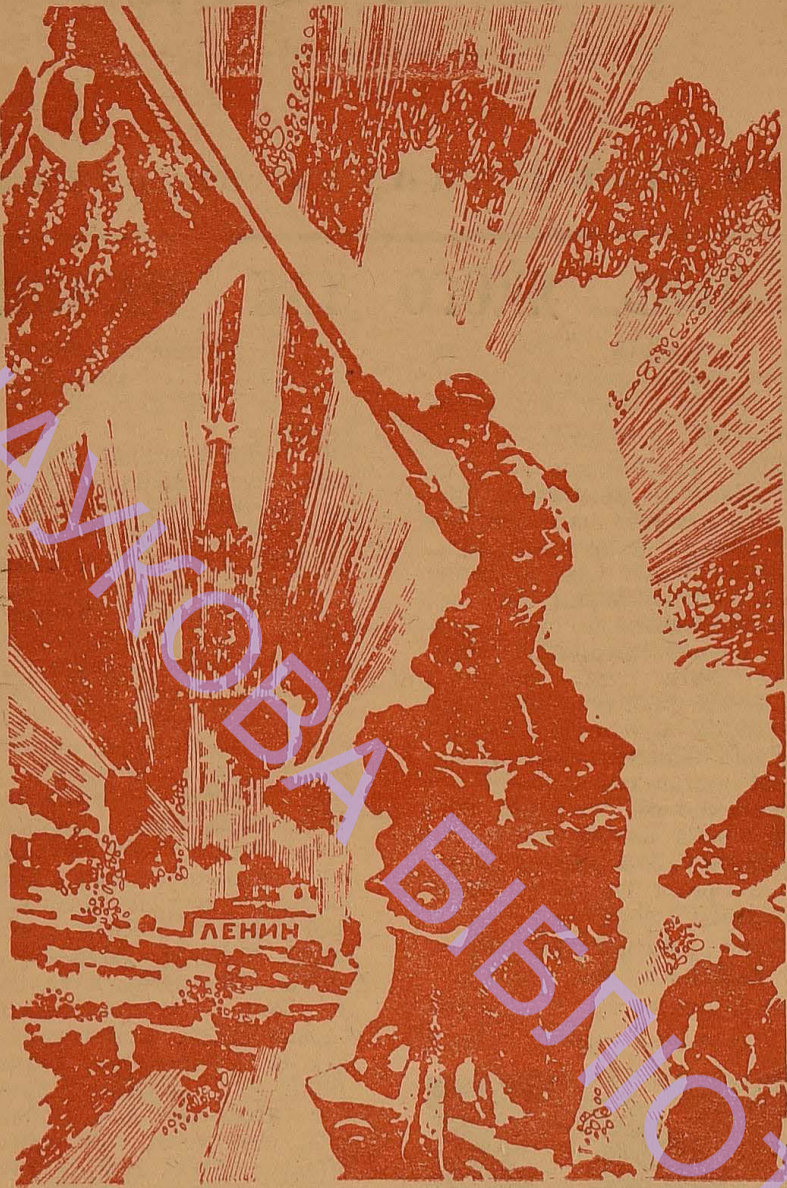
ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМУ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ імені І. І. МЕЧНИКОВА.

РІК ВИДАННЯ XLII

№ 18 (1232).

7 ТРАВНЯ 1976 р.

Ціна 2 коп.

ФЛАГ НАД РЕЙХСТАГОМ

На века запомниться это
и прославится на века:
над рейхстагом,
в дыму рассвета,
красный флаг —
нашей правды рука.

Вьется по ветру
соколом гордым,
вынесенный из атак.
А вокруг — потемневший
город,
огоненных стен немота.

Кайзер медную голову
клонит,

смотрит под ноги,
не вперед.
Присмирели ретивые кони
на горбу Триумфальных
ворот.

Сбитый с крыши орел
из жести
не поднимется больше,
нет.

Ну а нам,
нам сегодня шествовать
по берлинской Аллее

Побед!
Александр ЛЕСИН.

ВЕЛИКИЙ ДЕНЬ

Великий день!
Мы так его назвали,
Пред ним стеною
дым пороховой,
Над пеплом, гарью,
грудями развалин
Им поднят стяг
Победы боевой.

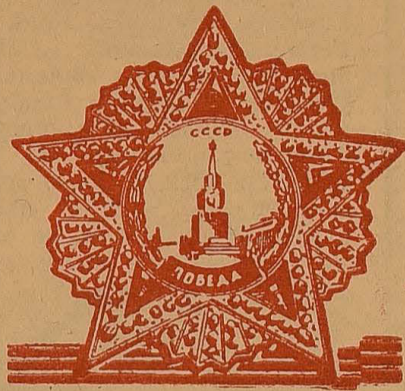
А там, где бились
воины простые,
Размашисты, суровы,
горячи,
Победа распростерла
золотые
Прямые незакатные лучи.

На мрамор занести б

всех поименно
Солдат России,
чтоб в века, в века
Да что б над этим
мрамором знамена,
Простреленные,
рвались в облака!

И надписи на мраморе
гласили б:
«Сынам родным,
повергнувшим Берлин,
От благодарной
матери-России!»
...Чтоб теплым ветром
веяло с долин.

Александр ПРОКОФЬЕВ.

31 рік тому — 9 травня 1945 року — урочистий салют в столиці нашої Батьківщини Москві сповістив світу про перемогу Радянського Союзу над гітлерівською Німеччиною у Великій Вітчизняній війні. Цей день став світлим святом для всього прогресивного людства.

Важким був шлях радянського народу до перемоги. Наша країна стала головною силою, що переродила шлях німецькому фашизму до світового панування. Важливу роль в боротьбі проти фашизму мав рух Спорту, що широко розгорнувся в окупованих країнах.

Натхненником і організатором боротьби радянського народу з фашистською Німеччиною була ленинська Комуністична партія. Під її керівництвом героїзм радянських людей на фронті і в тилу злився в єдиний подвиг народу. В боротьбі з ворогом безприкладну хоробрість і величезну мужність проявили воїни армії і флоту. Героїчно діяли в тилу ворога партизани і учасники

СВІТЛЕ СВЯТО ЛЮДСТВА

підпілля. Великий подвиг звершили робітничий клас, колгоспне селянство, радянська інтелігенція, які самовідданою працею разом з воїнами кували перемогу над ворогом.

Ніколи не зітруться з пам'яті народної великі битви під Москвою, Сталінградом, Курськом, битва за Кавказ і битва за Дніпро, героїчна оборона Ленінграда, такі визначні операції Радянської Армії, як Білоруська, Львівсько-Сандомирська, Ясько-Кишинівська, Будапештська, Східно-Прусська, Вісло-Одерська, Віденська, Берлінська, Празька.

Перемога над фашизмом — всесвітньо-історична подія, що мала глибокий вплив на весь хід світового розвитку. Вона обумовила соціальні і політичні зрушення, завдяки яким вперше з'явилась можливість виключити світову війну з життя суспільства. На шляху до цієї високої мети, що знайшла своє втілення в Програмі миру, виробленій XXIV з'їздом КПРС, досягнуті великі успіхи. 31-у річницю Перемоги радянські люди зустрічають в обстановці всенародної боротьби за перетворення в життя історичних рішень XXV з'їзду нашої партії. В героїчних звершеннях трудящих нашої країни по виконанню завдань десятиї п'ятирічки проявляється їх висока свідомість, гарячий патріотизм і відданість ідеалам комунізму, за терпство яких віддали своє життя мільйони радянських людей.

Великий вклад у перемогу над фашизмом та імперіалізмом внесли студенти, викладачі і співробітники нашого університету, багато з яких віддали життя за свободу Батьківщини. Напередодні великого свята Перемоги ми схилиємо голови перед світлою їх пам'яттю.

Велика армія колишніх фронтників — близько 260 чоловік — трудиться сьогодні в нашому університеті. Ветерани Великої Вітчизняної війни, вони проводять зараз значну роботу по військово-патріотичному вихованню студентської молоді, часто виступають зі спогадами про буремні роки війни, про мужність і героїзм радянських воїнів.

Народ пам'ятає і шанує своїх героїв. І сьогодні, в найсвітліше і найрадісніше свято — 31-у річницю Перемоги, — ми знову і знову згадуємо, що вона дісталася нам дорогою ціною. Ми пам'ятаємо, що сьогоднішнім щастям ми зобов'язані тим, хто грудьми став на захист своєї Батьківщини.

**ЛЮДИ!
ПОКУДА СЕРЦА
СТУЧАТЬСЯ —
ПОМНИТЕ,
КАКОЮ ЦЕНОЮ
ЗАВОЄВАНО СЧАСТЬЕ!
ПОМНИТЕ!**

Ці слова, вибиті на граніті пам'ятника викладачам, студентам і співробітникам нашого університету, що загинули у роки Великої Вітчизняної війни, сьогодні промовляють наші серця.

НАГОРОДИ ПЕРЕМОЖЦЯМ СОЦЗМАГАННЯ

За високі трудові показники у Всесоюзному соціалістичному змаганні за дострокове виконання планових завдань і соціалістичних зобов'язань 1975 року і дев'ятої

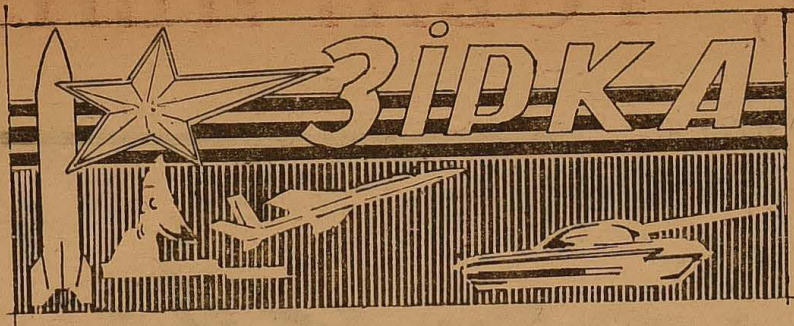
п'ятирічки наказом міністра вищої і середньої спеціальної освіти УРСР велику групу працівників вищих і середніх спеціальних учбових закладів республіки нагороджено знаками «Переможець

соціалістичного змагання 1975 року» і «Ударник 9-ї п'ятирічки». В тому числі по Одеському державному університету — знаком «Переможець соціалістичного змагання 1975 року» — 56 чоловік, знаком «Ударник 9-ї п'ятирічки» — 26 чоловік.

Колектив нашого університету на першотравневій демонстрації.

Фото О. ЛЕВИТА.

1945

1976

С Л А В А

Спеціальний випуск сторінки

1945 - і

Стоять в армейських
державках неблизких
І рядом с Росією —
на Висле і Влтаве —
С армейскою алою
звездой обеліски,
Которіє год
сорок п'ятий оставил.

Ах год сорок п'ятий,
великий і святий,
От щедрого серця,
не треба плати.
Свободу і счастье
дарили солдати,
А сами ложились
под холмик горбатий.

А годы меняет земля,
как обнови,
А время все мирное
длиться с рассвета.
Четыреста лет
не бывало такого
Периода мира
в Европе, как этот.
Четыреста лет

не бывало ни неба,
Ни солнца такого
на Влтаве и Висле,

И белыми сделались
ленточки крепа,
И темными стали
с звездой обеліски.

Гремит на бетонных
дорогах музыка,
Неонные зори сияют
влюбленным.
На зимних курортах
смещение языков,
Под флагами наций
ревут стадионы.

Все правильно!
Так и хотелось тогда
Идущим до Шпрее,
до Вислы, до Влтавы,
Чтоб мир нерушимый
сошел на державы,
Где шли они с боем,
беря города.

Такого они сокрушили
врага,
Такою победою
их сталь утвердила,
Что ими оплачены
даже снега,
Которые их покрывают
могилаи...

Сергей ОРЛОВ.

НАДПИСИ НА СТЕНАХ РЕЙХСТАГА

Еще горячкой боя
сердце билось,
А в мир уже вступила
тишина,
Как будто время здесь
остановилось,
Не веря вдруг,
что кончилась война.

Под арками
обугленного свода,
В какой-то
первозданной тишине,
Солдаты величайшего

похода
Расписывались прямо
на стене.

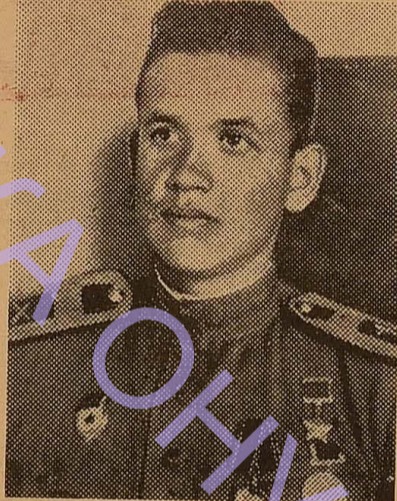
Открыто все свое
писали имя,
Чтоб знали люди
будущих времен,
Что подвиг сей,
свершений всеми ими,
Во имя человечества
свершен!

Николай ТИХОНОВ.

Ось вже 31 рік наша країна святкує День Перемоги. Та ніхто не забуває той перший переможний парад червня 1945-го, що дістався такою дорогою ціною — життя мільйонів радянських людей. Валерію Яковичу Синільникову виразно пам'ятаються ті дні, коли у всіх на вустах було одне слово — Перемога!

...Поїзд монотонно вистукував свою колісну пісеньку, пробігали за вікном дерева, будиночки, станційні будки. Наближались до Москви. Курсант Рязанського артилерійського училища Герой Радянського Союзу Валерій Синільников уважно оглянув себе, поправив гімнастерку і знову задумався. Коли їх, Героїв Радянського Союзу викликав до себе начальник училища і зачитав шифровку про те, що вони повинні з'явитися в Москву на парад Перемоги, то вони трохи розгубились. Чекали цього, хвилювались, але ж все одно це повідомлення для них бу-

На знімках: Герой Радянського Союзу гвардії старший сержант В. Я. Синільников. (1945 рік).

ДЕНЬ, ЯКОГО ТАК ЧЕКАЛИ

ло нежданим, хоча всі тяжкі воєнні роки вони знали, що він прийде, цей великий День Перемоги.

Війна закінчилась. А скільки людей не дочекались цього, багато ще загинули і в цей день, в день, коли закінчилась війна. Синільникову згадувались перші бої під Сталінградом, де він одержав бойове хрещення, Курська дуга, ця невелика дільниця фронту, що стала символом мужності і героїзму радянських воїнів. В пам'яті постав той ворожий кулемет, що смертельним вогнем косив наших хлопців і який він разом з товаришами врешті-решт подавив, закидавши гранатами.

Повз вікна поїзду проплила маленька тиха річечка і Синільникову тут же згадався холодний неприступний

Дніпро, на берегах якого він залишив своїх кращих друзів і де його самого було поранено...

Спогади перервав шум машин, шум великого міста, що раптом проковтнув цей маленький поїзд. Москва.

В ніч з 8-го на 9-е травня 1945 року столиця не спала. Тільки що по радіо оголосили про перемогу Радянської Армії над фашистською Німеччиною. Хоча парад було перенесено на більш пізній строк, тисячі людей йшли на Красну площу, рухомі почуттям радості і величезною гордістю за свою Радянську Батьківщину. На площі, з якої в сорок першому йшли на фронт, не залишився вільним жодний камінець. Навкружки обличчя, обличчя, обличчя. Багатолика маса, вона як ніколи була монолітною і здавалось, що ніщо в світі не здатне її перемогти. Синільников з товаришами також був там, серед цих незнайомих, але таких близьких і рідних людей. Вони також щось кричали, когось цілували, обнімали, співали пісні, плакали... І ніхто не намагався сховати сліз Перемоги, бо дуже часто в очах були сльози горя.

Радісне свято — День Перемоги, та мабуть, воно не просте, це свято, бо дісталось воно дуже дорогою ціною. Та підполковник запасу В. Я. Синільников знає, якщо щось трапиться, то ніколи і нікому радянський народ не дозволить топтати Красну площу, бо ніхто і ніколи не бачив радянський народ переможеним.

В. ДРЬОМІН.

Співробітник військової кафедри ОДУ, підполковник запасу В. Я. Синільников (1974 рік).

ГЕРОЇ ПОРУЧ З НАМИ

ність і відвага відзначені рядом урядових нагород. Сьогодні Олена Петрівна Ковальчук — доцент кафедри зарубіжної літератури.

В 1941 році, в тяжкі дні початку війни, склався державні іспити Микола ПАВЛЮК. Потім — навчання в Горьковському училищі зенітної артилерії. Після закінчення — Західний фронт, участь в боях на підступах до Москви, на Орловщині, Смоленщині. Микола Павлюк був начальником зв'язку артилерійського, а потім мінометного полку. Після закінчення вищої офіцерської школи в Оренбурзі — бої на III Українському фронті. Брав участь в звільненні Криворіжжя, Миколаєва, Одеси. За мужність і відвагу, проявлені при виконанні бойових завдань, старшого лейтенанта М. Павлюка відзначено нагородами Батьківщини. Сьогодні Микола Володимирович працює професором, завідує кафедрою російської мови філологічного факультету нашого університету.

Мужньо борючись в боях з ворогом доцент кафедри історії КПРС В. В. СЕНЮШКІН. В той перший, найтяжчий період війни, заступник політрука одного з підрозділів 270-ї стрілецької дивізії Воронежського фронту В. Сеньюшкін завжди був у перших рядах, надихаючи бійців особистим прикладом. Влітку 1941 року, в боях у верхів'ях Дону, його було поранено і контужено. Після госпітальної знову фронт. В. Сеньюшкіна призначають командиром взводу управління 321-го протитанкового артилерійського дивізіону, потім — заступником командира по політчастині роти зв'язку 270-ї стрілецької дивізії. З 1943 року, після другого поранення. В. Сеньюшкін знаходиться на оперативній роботі в органах військової контррозвідки «Смерш». Влітку 1943 року, під час боїв на Курській дузі, за вміле про-

ведення операції по ліквідації агентурної сітки гітлерівців, його було нагороджено орденом Червоної Зірки. В червні 1943 року під час боїв на Орловсько-Білгородському напрямку, В. Сеньюшкін став комуністом. Звільнення Білорусії, Прибалтики — таким був дальший шлях старшого лейтенанта В. Сеньюшкіна, шлях, відзначений рядом урядових нагород. З 1968 року, після успішного захисту кандидатської дисертації, В. В. Сеньюшкін працює в нашому університеті.

Петро НЕКРАСОВ закінчив Одеський університет у Майкопі, в грізні дні серпня 1942 року. Поклавши диплом історика в сумку з протязом, вчорашній студент зайняв своє місце в строю однонашників, що йшли на фронт, на захист Північного Кавказу. Автоматник, командир гармати, політпрацівник — ось віхи бойового шляху П. Некрасова. За мужність і відвагу, проявлені в боях з німецько-фашистськими загарбниками, його відзначено рядом урядових нагород. Сьогодні Петро Андрійович Некрасов працює доцентом на історичному факультеті нашого університету.

Добровольцем пішов у діючу армію студент IV курсу філо-

логічного факультету Петро МАРКУШЕВСЬКИЙ. Попав в мінометне училище. Після закінчення його воював під Сталінградом, звільняв від ворога рідну землю, з боями пройшов Румунію, Болгарію, Угорщину, Югославію, закінчив війну в місті Штраден, недалеко від столиці Австрії — Відня. Ось рядки з бойового донесення, що свідчать про ратний труд капітана П. Маркушевського: «Мужність і відвагу проявив командир батареї 140-го мінометного полку капітан Маркушевський П. Т., який під сильним вогнем перейшов через річку Дунай, дістався однієї з висот, звідки добре було видно вогневі точки ворога. По цих точках капітан Маркушевський відкрив сильний вогонь, в результаті чого вони були подавлені. Цим самим він забезпечив переправу нашої піхоти через річку Дунай і її просування вперед». (Архів МО СРСР, ф. 243, оп. 2914 с. 69, л. 413). Батьківщина високо оцінила бойові заслуги П. Т. Маркушевського; його нагороджено орденами Олександра Невського, Вітчизняної війни I ступеня, Червоної Зірки, багатьма медалями. Сьогодні П. Т. Маркушевський працює доцентом філологічного факультету.

М И РОЗПОВІЛИ тільки про декількох ветеранів, учасників Великої Вітчизняної війни, що працюють нині в університеті.

Ветерани, що героїчно боролися на фронтах Великої Вітчизняної, з неослабною енергією сьогодні видають всі свої сили і знання на науковому і педагогічному фронті, часто виступають перед студентами зі спогадами про грізні роки війни, про немеркнучий подвиг радянського народу.

Вони скромні, не завжди носять бойові нагороди. Та є одне, просте і високе звання, яке вони носять з величезною гордістю, звання, присвоєне їм Історією: СОЛДАТИ ВЕЛИКОЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ.

Борис ПЕРЕЖНЯК.

Ц І ЧОТИРИ коротких слова сповнені глибокого змісту. Вони примушують проникатися великою повагою до людей, що живуть серед нас звичайним життям, але у яких велика і героїчна доля.

Понад 260 ветеранів — учасників війни трудяться сьогодні в нашому університеті. Це вони своєю працею виконували перемогу над ворогом. Про їх славі бойові справи свідчать урядові нагороди — ордена і медалі, яких вони удостоєні. Про їх ратні справи можна було б написати велику і цікаву книгу.

В числі перших, хто добровольцем пішов на фронт 1941 року пішов на фронт, був і студент IV курсу фізико-математичного факультету Дмитро ПОЛІЩУК. В боях за Кавказ Д. Поліщук було поранено, та після одужання він повернувся на фронт. Чесно і стійко мужньо і самовіддано боровся рядовий Поліщук з ворогами. Батьківщина нагородила його орденами Слави III ступеня, Червоної Зірки, багатьма медалями. Війну Д. І. Поліщук закінчив під Прагою. В листопаді 1945 року повернувся до Одеського університету, щоб продовжувати навчання, перерване війною. Сьогодні Д. І. Поліщук — професор, перший проректор університету.

У перші дні війни добровольцем пішов на фронт студент IV курсу філологічного факультету Одеського університету Ф. СМАГЛЕНКО. Відчув на собі гіркоту відступів у перший період війни... Потім закінчив військове училище, одержав звання лейтенанта. І знову — фронт. Сталінградський, Південно-Західний, III Український. Від стін неперемого Сталінграда, визволяючи рідну землю від ворога, землі Румунії, Болгарії, Югославії, Угорщини і Австрії — ось географія його бойового шляху. І він його пройшов з честю і гідністю. За зразкове виконання бойових доручень він був нагороджений орденом Вітчизняної війни I ступеня, двома орденами Вітчизняної війни II ступеня, орденом Червоної Зірки і медалями. Сьогодні доцент Ф. П. Смагленко працює завідувачем підготов-

чим відділенням нашого університету.

Славний бойовий шлях пройшов і доцент історичного факультету Пантелеймон Григорович ЧУХРІЙ. Війну він зустрів в Одесі. Відразу ж пішов на фронт. Починав війну рядовим, а закінчив майором, начальником політвідділу дивізії. Воював на Південному, Північно-Кавказському, IV Українському фронтах. За бойові заслуги його нагородили орденом Червоної Зірки та 8 медалями.

Для Петра Степановича СТОЛЯРА, доцента кафедри історії КПРС військового життя почалося ще в 1939 році, коли його призвали до лав Червоної Армії. У Велику Вітчизняну війну разом з товаришами-зенітниками громив ворога, захищаючи небо Північного Кавказу. Мас ряд урядових нагород.

Чорні дні червня 1941 року застали Олену КОВАЛЬЧУК, аспірантку Одеського університету, в нашому місті. Вона, як і сотні тисяч інших радянських людей, влилась в армію захисників Батьківщини. Разом з госпіталем евакуювалась вона на Північний Кавказ і працювала там медичною сестрою. З весни 1942 року, в найтяжчі дні переломного періоду в ході війни, Олена Ковальчук знаходиться в діючій армії. Госпіталь, в якому вона працювала, став фронтовим. Ризикуючи своїм життям, медсестра О. Ковальчук врятувала життя багатьом бійцям, вносячи їх з поля бою. Потім вона бере участь в боях на Курській дузі, на Південно-Західному фронті військ ППО, на III Українському фронтах. Захищає Воронеж, форсує Дніпро. Її муж-

РАДЯНСЬКОМУ НАРОДОВІ-ПЕРЕМОЖЦЮ!

військово-патріотичного виховання, присвячений Дню Перемоги

Немало армій помнит мир века.
Побед великих знает мир немало.
Страна моя, не раз и ты бивала
Подмира захлестнувшие войска.
Но все победы, сколько знал их свет, —
Над странами они, над городами.
И никогда, наверно, над сердцами.
Таких у армий не было побед.
Лишь наша стала первой: это нам
Цветы Европа под ногой бросала.
Страна моя,

Алексей СМОЛЬНИКОВ.
не ты ли возвещала
С рейхстага мир
воспрянувшим сердцам!
Солдаты удивительной страны,
Мы были лишь лучом твоим счастливым,
Согревшим их истерзанные нивы
В закатный час катившейся войны.
Твой рядовой, я помню этот час.
Я знаю, как прекрасно сердце бьется,
Когда ему сквозь годы улыбнется
Твой красный флаг, в поход водивший нас!

КЛЯТВА ВІРНОСТІ

ГЕРОІЧНІ СТОРІНКИ ІСТОРІЇ

«Я палаю бажанням помститися проклятим фашистам за злобу нашого народу, за зруйновані міста і села», — писав шістнадцятирічний Володимир Львов, вступаючи до партизанського загону Приміського РК КПУ м. Одеси комсомолець С. Зенков.

«Ділячись вам, товариші, знищувати ворога, не шкодуючи свого життя», — вторив йому, вступаючи до партизанського загону Приміського РК КПУ м. Одеси комсомолец С. Зенков.

Ці білі клаптики паперу з урочистими словами партизанської клятви ми зараз обережно тримаємо в музеях та архівах Великої Вітчизняної війни, а тоді тридцять п'ять років тому, наші ровесники, комсомольці сорок першого — сорок четвертого років йшли з ними у білі і часто не поверталися... Не всі далеко не всі їх імена зберегла нам історія, але вдячна пам'ять про подвиги цих юних героїв завжди житиме у серцях нашого народу. Кожна згадка про них, особливо тепер, коли наш народ напередодні 60-х роковин Великої Жовтневої соціалістичної революції відзначає свято Перемоги, особливо священна.

Наприкінці 1941 року на Півдні України було створено 66 партизанських загонів, груп і підпільних організацій, що нараховували понад 500 осіб. Кількість партизан і підпільників весь час зростала і на квітень 1944 року становила майже 8 тисяч. Поряд з комуністами, представниками старшого покоління, воювало з ворогом понад півтори тисячі комсомольців і молоді. В окупованих районах вели патріотичну боротьбу 18 комсомольських організацій і груп.

У складі диверсійного загону В. А. Молодцова, що базувався в одеських катакомбах, відважно діяв 16-річний розвідник комсомолець Яша Гордієнко. Посмертно його нагороджено орденом Вітчизняної війни І ступеня.

Славну сторінку в боротьбі з окупантами вписали партизанські загони і групи північних районів Одеської області. У їх шерегах сміло діяли комсомольці Микола Семенов, Семен Корчевський, Андрій Молокопаєв, Петро Шарандак та інші. Так, у партизанському загоні Ф. М. Байдана комсомольці Леонід Кучурбаш, Сергій Матушевський, Микола Олійник та Борис Зрелов з невідомим командиром відділку Андрієм Молокопаєвим за п'ять місяців провели близько 10 боїв і диверсій на залізниці Попелюхи-Рудниця.

Партизанські загони та групи, в яких активну участь брали комсомольці і молодь, діяли також в Ананівському (Долинський ліс), Фрунзенському (с. Йосипівка), Білявському, Ленінському (с. Усатове) районах Одеської області та в деяких районах Херсонщини.

Народні месники не тільки безпосередньо брали участь у боях з німецькими поневолевачами, а й були ініціаторами саботажу та диверсій у тилу ворога. Так, комсомольська група на чолі з М. Г. Гончаровим підпільної організації Жовтневого району Миколаївської області проводила диверсійну роботу на суднобудівно-

му заводі. Багато дівчат і юнаків діяло у Миколаївському та Одеському портах. На заводі імені Січневого повстання (м. Одеса) підпільна молодіжна група, очолювана комуністом П. В. Кудриним, заступала ремонт обладнання.

На станції Одеса-Головна юні патріоти, керовані старим мажорантом І. І. Пузіром, проникли у поштові вагони, нищили фашистські документи, збирали зброю і передавали її партизанам. В ніч на 12 березня 1944 року вся група з 12 осіб (з них 11 піонерів) була звіряче розстріляна фашистами.

Таких підпільних комсомольських організацій в Одесі було 12, вони об'єднували 259 членів ВЛКСМ.

В умовах фашистського терору і гітлерівської пропаганди дуже велике значення для населення окупованих районів мала правдива інформація про становище на фронті і в тилу. Комуністи-підпільники та їх вірні друзі і помічники комсомольці і несоюзна молодь були зразками революційної сміливості і мужності у своєму прагненні розповісти народу правду, піднести його моральний дух, віру у перемогу Радянської Армії. Відомо, що за ініціативою молодих радянських патріотів Євгена Дмитрієва та Миколи Пинті наприкінці 1941 року в м. Ізмаїлі було розклеєно листівку, в якій говорилося:

«Підіймайтеся духом... Скиньте криваву сорочку, нотру натягли на вас фашисти... Організуйте партизанські загони... Любіть свою Батьківщину, як любив її Ленін... Хай живе Червона Армія — визволителька».

Патріотична група Федора Чаїрського, Миколи Жєка, Тітиса Богутського в Білгороді-Дністровському вела свою роботу головним чином серед молоді призовного віку з тим, щоб саботувати заходи окупантів по створенню так званої «добровільної армії». Під впливом цієї групи багато юнаків ухилилися від призову, а з приходом Червоної Армії вливалися у її лави.

Комсомол на окупованій території не тільки провадив безпощадну боротьбу з фашистськими загарбниками, але і вів велику організаторську роботу серед молоді, захоплював найбільш сміливих та відданих справі соціалізму юнаків та дівчат до підпільної боротьби з ворогом, поповнював ними ряди комсомолу, найдостойніших рекомендував до лав Комуністичної партії. Тільки в партизанському загоні «Буревісник» за період підпілля ряди комсомолу поповнило 90 юнаків та дівчат. 80 кращиків з молоді було рекомендовано в партію.

Так жили і боролися наші земляки-комсомольці в грізні і славетні дні Великої Вітчизняної війни. Ім було стільки, скільки зараз вам, студентам нашого університету, і їх мужність і героїзм повинні стати прикладом самовідданого служіння Батьківщині.

О. КРАСЮК,
доцент кафедри історії КПРС.

В дев'ятнадцять дівочих літ

З 1967 року працює в нашому університеті доцент кафедри геології та гідрогеології, кандидат геолого-мінералогічних наук Оксана Митрофанівна Арсєнєва. Та мало хто знає, що в роки Великої Вітчизняної Оксана Митрофанівна була просто Асею і була членом підпільно-диверсійної групи партизанського загону ім. І. В. Сталіна при Фастівському райкомі партії.

...Дорожній майстер Григорій Омелянович Томчук відразу ж звернув увагу на невисоку дівчину, що раптом з'явилася в ремонтній бригаді. Після уважної перевірки керівник підпільно-диверсійної групи, він же дорожній майстер Томчук, вирішив залучити її до підпільної роботи. Незабаром на станцію Попельня Житомирської області було прийнято на роботу Асю Анастасєву, трудолюбиву дівчину, яка знала німецьку мову.

Підпільно-диверсійна група Томчука діяла на кордоні Київської та Житомирської областей, та дільниці Казатін — Попельня — Фастов, що була на той час для гітлерівців одним з найважливіших вузлів.

Обов'язки Асі були зовні прості: добувати розвідувальні дані про рух поїздів у бік фронту, викрадати «аусвайси», заповнювати їх і переправляти в партизанський загін, добувати зброю, боєприпаси, забезпечувати їх зберігання і відправку партизанам. Ризикувала щоденно, щогодини, щохвилини. Адже навкруги ворог! Ворог лютий і нещадний, що зовсім недавно розстріляв підпільну групу.

СВІТЛО ПІДЗЕМЕЛЛЯ

Місто-герой — Одеса! Є в ньому багато героїчних місць. Місць, про які знають і пам'ятають не лише одесити, а й люди всієї країни.

Навчаючись в Одесі восьмий місяць, ми, студенти першого курсу філологічного факультету, вже встигли познайомитися з містом, з його героїчним минулим. А нещодавно члени факультетського клубу «Слово і зброя» зробили екскурсію в катакомби.

З особливим увагою слухали ми розповідь доцента І. Р. Швеця — учасника партизанського підпілля в місті Одесі. З цієї розповіді ми дізналися про масовий партизанський рух в роки тимчасової окупації міста німецько-фашистськими загарбниками.

Не можна слухати без хвилювання розповідь про те, як в підземеллі перебувало багато тисяч радянських людей. Як важко було забезпечити їм продукти та воду, надавати медичну допомогу.

Ніколи не забудуть одесити про допомогу словацьких воїнів, які роздобули 6 тонн хліба на німецьких складах і постачали його партизанам, а потім і самі перейшли в катакомби. Перехід більше сотні словаків в одеські катакомби став закономирним завершенням шляху із армії Тисо в братерську сім'ю одеських партизан, а потім в Чехословацький корпус генерала Людвіка Свободи.

Багато зробили «люди з підземелля», як називали одеських партизан, для визволення рідного міста. Своєю боротьбою в підпіллі прискорювали перемогу над ворогом такі партизани як В. Д. Авдєєв-Чорноморський, який був керівником одеського партизанського підпілля, ко-

Аварії і вибухи на залізниці почастишали, і це примусило гестапівців насторожитись. Починаються арешти. 2 листопада 1942 року схопили Томчука, трохи пізніше — Анастасєву, яка не встигла зникнути, інших членів групи. Деякі днів їх тримали у в'язниці на станції Попельня, потім перевели у Фастів. Тут знову пообідали допити, допити... Ввечері, 6 листопада 1942 року, під час прогулянки один з поліцаїв сназав із злістю: «Гуляйте, гуляйте, для вас вже врита яма на стадіоні».

Вранці їх повинні були розстріляти. Вночі в камері ніхто не спав. Ася лежала і думала про те, що не можуть вони загинути, не повинні. І наеначе підтвердження її думки роздався приглушений вибух і будівля в'язниці здригнулася. Починався черговий масивний наліт нашої авіації. Вибухи ставали дедалі частішими. Почулися вигуки охоронників. Хтось відкрив камеру і в'язні кинулись до виходу. Користуючись панікою, що панувала серед німців, вони вибрались за місто. Просуваючись у бік фронту, партизани виходять на з'єднання з 240-ю Дніпровсько-Київською дивізією 16-ї армії і Українського фронту.

Анастасєву відсилають в Київ і в 1944 році вона стає студенткою геологічного факультету Київського університету.

З того часу ось уже 30 років життя Оксани Митрофанівни пов'язане з геологією. Використання багатства земних надр на службу народові стало справою її життя і вона вкладає в неї всю свою душу, всі свої знання.

В. СЕВЕРНИЙ.

мандир розвідки А. М. Терзіман, відважні борці Прокопенко, Харламов, Мартинюк і багато-багато інших, Чесні товариші — Михайло Кончитий, Павло Гайдучко, Павло Пастуха та інші, не шкодуючи свого життя, виконували доручення партизанського штабу.

Павло Гайдучко і багато словачків товаришів і сьогодні з гордістю згадують про гарячу одеську ніч з 9 на 10 квітня 1944 року. Вони — герої-інтернаціоналісти із братньої Чехословаччини, були в одному строю з героями одеських катакомб.

Люди з підземелля вели нещадну боротьбу з німецькими загарбниками. Під укіс злетіло багато ешелонів з ворожими солдатами, технікою, боєприпасами.

10 квітня 1944 р. вранці партизанські загони з'єдналися з наступальними частинами Радянської Армії. За наказом нашого командувача партизанські загони зайняли район Слободки, Пересипу і взяли під охорону склади і підприємства міста.

Після звільнення Одеси Радянською Армією 166 словаків влилися в 1-й Чехословацький армійський корпус і пройшли героїчним шляхом переможних боїв.

На могилах героїв ніколи не зів'януть квіти. Ми схилимо голови перед вами, люди героїчного минулого!

А. ШАЛАЄВСЬКА, Л. ШКУРОВСЬКА, члени клубу «Слово і зброя», студентки І курсу філфаку.

И кровь — солёные:
у победы солёный вкус.

Семен СОРИН.

Победа — сладка, говорят.
Ты о ней спроси у солдат.
Гулкий пламень, глаза бессонные,
На губах кровавой прокусы...
Пот, и слезы,

Василий СТЕПАНОВ.

ПОБЕДИТЕЛЬ

Сквозь все сражения и беды,
Не зная сна и тишины,
Ты смело шел путем Победы
За честь своей родной страны.

Во имя разума и света
Ты защитил от черных сил
Не только родину Советов —
Ты всю планету защитил...

Тебя вела святая ярость
К Победе, в огненную даль...
Победа, трудно нам досталась:
В ней — наша радость и печаль;

В ней — прочный сплав
огня и стали.
Наш русский дух и жаркий пыл...
Ее в бою, в труде ковали,
Ее ковали фронт и тыл.
И внуки, и отцы, и деды
Ковали мир...

И час настал...
И в Третов-парке в честь Победы
Встал мой земляк на пьедестал.

Стоит солдат, А птицы звонко
Поют о нем невдалеке...
К своей груди прижав ребенка,
Он держит грозный меч в руке

Стоит солдат на видном месте.
Как верный страж, на страх врагам...
А люди мира, люди чести
Кладут цветы к его ногам.

Владимир ГОЛЕВ

Перед памятником
советскому воину
в Берлине

Берлин переполнен ароматом цветущей сирени.
Кругом детвора веселится...

А он лишь мечтает о майской поре...
Он прошел по развалинам и пепелищам,
сквозь ураганы сражений,
чтобы таким образом в веках —
поднявшим спасенное дитя врага.
Чтоб для людей стать символом мира.

Перевод с болгарского
Владимира ЧЕСТНОГО.

Літературна сторінка

В ДЕНЬ ОКОНЧАННЯ ВОЙНИ

Еще стояла тьма немая,
в тумане плакала трава.
Девятый день большого
мая
уже вступил в свои права.

Армейский зуммер
пискнул слабо —
И улетел солдатский сон!
Связист из полкового
штаба
вскочил и бросил телефон.

И все.
Не звали сигнальщиков.
Никто не подавал команд.
Был грохот радости
нейстов.
Плясать пустился
лейтенант.

Стреляли танки и пехота.
И, раздирая криком рот,
впервые за четыре года
палил из вальтера начпрод.

Над мутной горопливой
Тиссой
и стрекот выселков,
и гул.

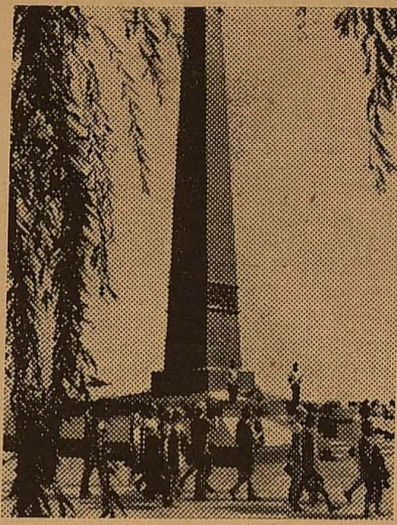
К жару привыкший повар
льсыый
зачем-то ворот расстегнул.

Не рокотали стайки
«яков»
над запыхавшею зарей,
И кто-то пел,
И кто-то плакал.

И кто-то спал в земле
сырой.
Вдруг тишь нахлынула
сквозная,
и в полномостной
тишине

спел соловей,
еще не знав,
что он поет не на войне.

Иван РЯДЧЕНКО.

С войны не возвращаются.
Не лги,
Что будто бы с нею
вернуться можно, —
Она лишь затаится

осторожно,
Когда, вернувшись,
скинешь сапоги.
Она как в рукаве пустом
рука:

Ее уж нет, а все болит
к ненастью.
Она — слепой осколок
твой, что, к счастью,
До сердца путь
не отыскал пока.

Подписывают мир
не для солдат
Одним лишь павшим
он сигнал отбоя.

А тот трубач,
что в бой нас вел с тобою,
Он все трубит — и нет
пути назад.

Алексей СМОЛЬНИКОВ.

ЖИВЫЕ, ПОЙТЕ О НАС!

В черном пласту
петергофской земли
Матросскую флягу
как-то нашли.
Была в ней записка
в несколько строк:
«Бились... погибли...».

А поперек
Слова, что огнем
обжигают сейчас:
«Живые, пойте о нас!»

Знаем, как в воздухе
пули снуют.
Взрывы фонтанам
в парке встают.
Вот захлебнулся

злой пулемет,
Флягу балтиец
в руки берет.
Море колотит о берег
баркас...
«Живые, пойте о нас!».

Я этих слов позабыть
не могу.
Всегда мы у них
в неоплатном долгу.
«Живые, пойте о нас!» —
Это не просьба,
это приказ!

Леонид ХАУСТОВ.

ПЯТЬ МИНУТ ТИШИНЫ

Пять минут тишины
В предрассветном тумане,
Отобразь у войны
Пять минут тишины.

Разучились птицы петь
Разучились смеяться дети
И за пять минут
ничего не успеть,
Ничего не встретить.

Может быть, в детский сон
Мишка придет косолапый,
Может быть,
встретится он,
Добрый, ласковый папа.

Только даже во сне
Детям не снится веселье,

Нет конфет на войне,
Нет карусели.
И позабыт леденец,
Краски весеннего неба.
Снятся: приходит отец

Приносит картошки
и хлеба.
Пять минут тишины —
И снова огнем
опаленный

Тянется день войны.
Алый, как кровь,
и соленый.

...Да, это было давно.
Да, не грохочут пушки
И больше так
быть не должно:
Детям пусть снятся

игрушки.

А. ЖУРАВЕЛЬ,
студент юрфака ОГУ.

Невигадані оповідання

Спогади — як золоте жни-
во. Коротка нотатка у фрон-
товому записнику раптово
починає квітнути, як пше-
ничний колос, наливається
зелом, тужавіє янтарним
зерном і тече золотим пото-
ком в засіки пам'яті. Так і
сьогодні. Єдина фраза:
«Рухлядев» — міна в носі!».

А за нею встає давнє мину-
ле, неймовірні парадокси
долі, трагізм і злеті радос-
ті воєнних літ. Вони пере-
плелись в єдине, барвінкове
плетиво фронтових звітяг,
наших святих, але таких
жорстоких переможних битв.
В той тривожний літній
день сорок другого року зни-
кли такі чіткі військові по-
няття — нейтральна полоса,
передова, друга лінія оборо-
ни, тили. Все змішалось,
руйнуючи закони військової
тактики і стратегії. Було од-
не — ні кроку назад! Зли-
лась піхота з гарматами, ти-
ли підпирали передові пози-
ції. Гаряча пора. І хто знає,
де вона була гарячішою —
чи там, де стояв боєць
у своєму вузькому, пропахло-
му порохом димом окопчи-
ку, чи в тому, як декому ви-
давалося, тепленькому мед-
санбату.

Білі халати, чисті руки...
Завжди вмиті... в палатках
тепло... Від прямого влучан-
ня далеко... Десь-колись,
вряди-годи шальна куля чи
якийсь-то снаряд сполохає
тишу...

Що гріха таїти, думав так
я, гадали так мої батареїці.
А той день поламав усе.
Медсанбат пережив стільки,
що вистачило б на десятки
стрілецьких рот, а то й ба-
тальйонів. Він попадає під
кулеметний вогонь, стогнав
не мукми поранених, а роз-
ривами снарядів і мін. Він

НАЙСВЯТІША

був у центрі вогняного пек-
ла.

Але й в пеклі є свої пра-
вила і закони. А то ж мед-
санбат. Йшли обробки ран,
перев'язки, операції... Все
під вогнем, в гуркоті бою, в

капітан Рухлядев.
— Шасливчик, що попав у
Ваші...

Та не закінчив своєї дум-
ки санітар Юрій Яблоков.
Навкруг палатки собачим ла-

— Санітар Яблоков, вста-
ти...

— Лягайте...
— Встати! Наказую Вам...
Санітар підвівся.

— Розірветься... Розуміє-
те, розірветься. — вимовив
Яблоков побіглими губами.

А міна стрчала у носі,
наче очікувала достойної
жертви, або хоч принизливо-
го страху-плазування.

— Геть з палатки, — на-
казав хірург.

— Не підю...
— Яблоков, я Вам нака-
зую...

— Слухаюсь...

Невловимі миті. А в
них вмистилось все життя.
Далеке село в Ульяновській
області. Фельдшеру в нього
батька і протяжні з виразним
оканям пісні матері. Люби-
ма вчителька і поезія Фета,
Казанський медичний інсти-
тут і чари першого кохання,
фронт і ризикована операція
на серці... І цей, як вирок
долі, молоденький, безнадій-
ний, але виходжений піхоти-
нець. Скільки сили вкладе-
но, винахідливості, тепла... І
проклята міна...

Спокійно і впевнено пра-
цюють медсестри. Лічені се-
кунди і зроблена місцева но-
вокаїнова анестезія. Розріз
тіла — один, другий, третій.
А міна наче прикипіла до
кісток.

— Шарипова! Тримайте
міну за корпус... Найменшо-
го руху...

— Косарева! Подайте
розпотор.

— Прощу...

Між кістками повільно
просувається металевий ін-
струмент, поступається ого-

лена мала берцова, ослабляє-
ться тиск на міну.

— Косарева! Держіть...

Хірург передає розпотор в
руки дівчини. Легко перей-
має від Шарипової міну. На-
казує:

— Ідіть з палати...

— Капітане...

— Ідіть з палати, — суво-
ро і приглушено звучить го-
лос.

Ледь помітне покачування
міни. Обережний рух уверх
і смерть виповзає з кісток...

— Шини і гіпс! Треба по-
правити кістку...

... Чи пам'ятаєте, Георгію,
той важкий день нашо-
го фронтового життя, чи не
забули той випадок? — за-
питав я в листі завідуючого

хірургічним відділом Улья-
новської обласної лікарні
Заслуженого лікаря Російської
Федерації Георгія Ана-
толієвича Рухлядева.

— Забув, — питаєте? —
пише у відповідь фронтовий
побратим, — хіба можна та-
ке забути. Все в пам'яті.

Прошли роки. Зроблено по-
над п'ятнадцять тисяч най-
складніших операцій, батато
з них — на серці!

Були світлі перемоги і гір-
кі поразки. Але ота — із
міною в носі — найсвятіша.

Так, найсвятіша!

І. ДУЗЬ.

Іван Михайлович Дузь —
вихованець нашого універси-
тету, майор запасу, профес-
сор, доктор філологічних на-
ук, Заслужений працівник
культури Української РСР,
член Спілки письменників.
Учасник Великої Вітчизня-
ної війни з липня 1941 року
до Дня Перемоги. Нагоро-
жений орденом Бойового
Червоного Прапора, двома
орденами Вітчизняної війни
першого ступеня та медаля-
ми.

Крім наукової роботи, пра-
цює в галузі художньої лі-
тератури. Останнім часом на-
писав книгу неvigаданих
оповідань про своїх фронто-
вих побратимів «На неза-
будь». Пропонуємо нашим
читачам його оповідання
«Найсвятіша» з підготовле-
ної до друку книги.

поєдинку зі смертю.

Годі вже й згадати, яким
по черзі попав на операцій-
ний стіл молоденький піхоти-
нець. Здається, двадцять-
тим. Важке поранення. На
грані життя. Блискавично
працює мозок, мов чарівні
птиці злітають руки, обереж-
ні розрізи і мистецьке шит-
тя. А за всім цим — полег-
шене зітхання сестер-поміч-
ниць Ніни Косаревої та Раї
Шарипової.

— От і все, — це хірург

ем заляскали розриви мілко-
каліберних мін. А одна, про-
рвавши покрівлю, врізалась
(треба ж таке) в ногу піхоти-
нця і застряла між вели-
кою та малою берцовою кіст-
ками. Легке шипіння і запах
обгорілого тіла. Долі секун-
ди. Грудьми упав на міну
санітар.

— Лягайте, — гукнув до
лікаря. — Лягайте...

А він стояв, наче біла,
мармурова брила. Спокійний,
непохитний, суворий.

Ректорат, партком, профком, комітет ЛКСМУ ОДУ і кафедра політекономії з глибоким сумом сповіщають про передчасну смерть члена КПРС, кандидата економічних наук, 1936 року народження Володимира Івановича ПІДОПРИГОРИ і висловлюють щире співчуття сім'ї і близьким покійного.

Редактор
О. ГОНТАР.